

CO VÍCE SOUVISÍ SE ŽIVOTNÍ SPOKOJENOSTÍ – DŮVĚRA V LIDI, NEBO DŮVĚRA V INSTITUCE?

ÚVOD

Teoretické ukotvení

Životní spokojenost představuje důležitý ukazatel subjektivní pohody jedince a je často využívána v psychologickém i sociologickém výzkumu. Odráží celkové hodnocení vlastního života a souvisí s řadou faktorů, jako jsou sociální vztahy, ekonomická situace či důvěra ve společnost (Diener et al., 1999). Důvěra může hrát významnou roli v tom, jak lidé hodnotí kvalitu svého života.

Důvěru lze chápat ve více rovinách. Na jedné straně stojí důvěra v ostatní lidi, která souvisí s mezilidskými vztahy a sociálním kapitálem. Na straně druhé je důvěra v instituce, jako jsou parlament, právní systém nebo policie, která odráží fungování společnosti a její stabilitu. Oba typy důvěry mohou přispívat k vyšší životní spokojenosti (Helliwell & Wang, 2011).

Sociální důvěra je často spojována s vyšší kvalitou života, lepším duševním zdravím a celkovou spokojeností (Putnam, 2000). Není však zcela jasné, zda větší roli hraje důvěra v jednotlivce, nebo důvěra v instituce.

Výzkumná otázka

Cílem této práce je zjistit, jaký je vztah mezi životní spokojeností a důvěrou v lidi a důvěrou v instituce a který z těchto faktorů je silnějším prediktorem životní spokojenosti.

Metoda

K analýze byla použita metoda **vícenásobné lineární regrese**, která umožňuje zkoumat vztah mezi jednou závislou proměnnou a více nezávislými proměnnými současně. Tato metoda umožňuje posoudit vliv jednotlivých prediktorů při současné kontrole ostatních proměnných v modelu. Analýza byla provedena v programu Statistica.

Data

Data pocházejí z projektu European Social Survey (ESS). Po vyloučení chybějících hodnot činil počet případů zahrnutých do analýzy 1550 respondentů.

LINEÁRNÍ REGRESNÍ MODEL

Vícenásobná lineární regrese umožňuje zkoumat vztah mezi jednou závislou proměnnou a více nezávislými proměnnými současně. Model odhaduje, jak se průměrná hodnota závislé proměnné mění v závislosti na změně jednotlivých prediktorů, přičemž vliv každé proměnné je posuzován při současné kontrole ostatních proměnných v modelu. Výsledkem jsou regresní koeficienty, které vyjadřují směr a velikost vztahu mezi jednotlivými proměnnými.

Do modelu byly zařazeny následující proměnné:

Závislou proměnnou byla životní spokojenost (*stflife*).

Mezi **nezávislé proměnné** patřila důvěra v lidi (*ppltrst*) a důvěra v instituce reprezentovaná důvěrou v parlament (*trstprl*), právní systém (*trstlgl*), policii (*trstplc*) a politické strany (*trstprt*)

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=759>.

Jako **kovariáty** byly zařazeny věk (*agea*) a pohlaví (*gndr*).

VÝSLEDKY

Výsledný regresní model byl statisticky významný ($F = 27,16$; $p < 0,001$). Hodnota koeficientu determinace dosahovala $R^2 = 0,11$, což znamená, že model vysvětluje přibližně 11 % variability životní spokojenosti.

Tabulka 1: Ukazatele kvality regresního modelu

Model	Koeficient determinace (R^2)	Testová statistika F	P hodnota
1	0,11	27,16	< 0,001

Regresní koeficienty a jejich významnost

Výsledky naznačují, že důvěra v lidi je nejsilnějším prediktorem životní spokojenosti ($b = 0,112$; $p < 0,05$). To znamená, že vyšší důvěra v ostatní lidi souvisí s vyšší životní spokojeností.

Z proměnných reprezentujících důvěru v instituce se jako statisticky významné ukázaly:

- ▶ důvěra v parlament ($b = 0,087$; $p < 0,05$)
- ▶ důvěra v právní systém ($b = 0,084$; $p < 0,05$)

Naopak:

- ▶ důvěra v policii
- ▶ důvěra v politické strany

se jako statisticky významné neprokázaly ($p > 0,05$).

Z kontrolních proměnných se jako statisticky významný ukázal věk ($b = 0,053$; $p < 0,05$), což naznačuje, že s rostoucím věkem mírně roste i životní spokojenost. Naopak pohlaví nebylo statisticky významné.

Tabulka 2: Regresní koeficienty a statistická významnost prediktorů

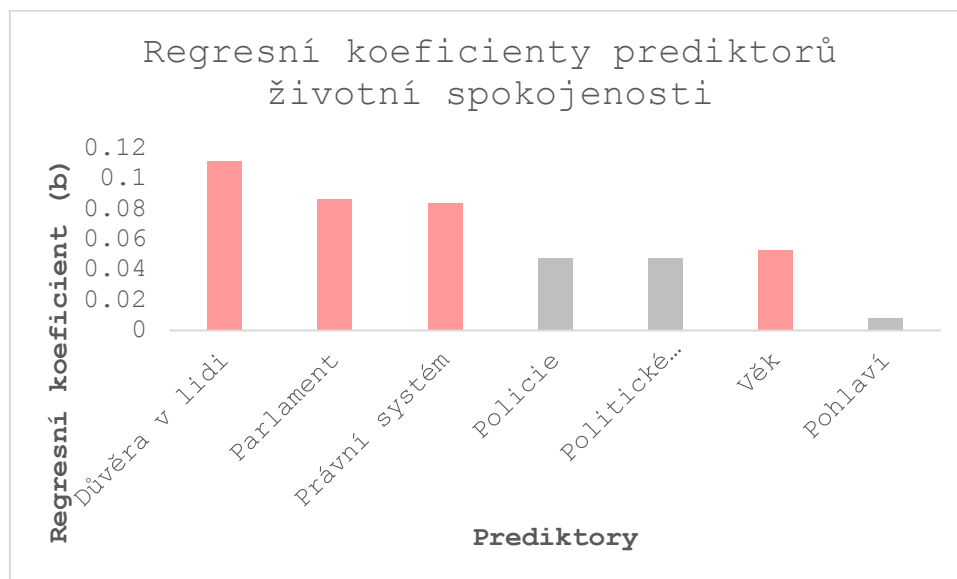
Regresor	Koeficient b	P hodnota
Důvěra v lidi	0,112	< 0,05
Důvěra v parlament	0,087	< 0,05
Důvěra v právní systém	0,084	< 0,05
Důvěra v policii	0,048	> 0,05
Důvěra v politické strany	0,048	> 0,05
Věk	0,053	< 0,05
Pohlaví	0,008	> 0,05

Výsledky naznačují, že mezilidská důvěra má silnější vztah k životní spokojenosti než důvěra v instituce. Přestože některé institucionální faktory (parlament a právní systém) vykazují významný vliv, jejich efekt je slabší než u důvěry v lidi.

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=759>.

Tento výsledek může naznačovat, že pro subjektivní pohodu jedince hrají větší roli každodenní sociální vztahy a vnímání ostatních lidí než abstraktnější hodnocení fungování institucí.

Graf 1: Regresní koeficienty prediktorů životní spokojenosti

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zjistit, jaký je vztah mezi životní spokojeností a důvěrou v lidi a důvěrou v instituce. Pomocí vícenásobné lineární regrese bylo zjištěno, že důvěra v lidi představuje nejsilnější prediktor životní spokojenosti.

Důvěra v instituce se ukázala jako méně významná a její vliv nebyl konzistentní napříč všemi sledovanými institucemi. Zatímco důvěra v parlament a právní systém měla statisticky významný pozitivní vztah k životní spokojenosti, důvěra v policii a politické strany se jako významná neprokázala.

Model jako celek vysvětlil relativně malou část variability životní spokojenosti, což naznačuje, že tuto proměnnou ovlivňuje celá řada dalších faktorů, které nebyly do analýzy zahrnuty.

ZDROJE

Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276–302. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.125.2.276>

European Social Survey. (2026). *ESS Data Portal*. Retrieved March 21, 2026, from <https://www.europeansocialsurvey.org/>

Helliwell, J. F., & Wang, S. (2011). Trust and well-being. *International Journal of Wellbeing*, 1(1), 42–78.

Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. Simon & Schuster.

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=759>.